

**ADMINISTRATIVE LAW AND PROCEDURE.
FINANCE LAW. INFORMATION LAW**DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-334-7-17>**JUDICIAL PRACTICE OF CONSIDERATION
OF CASES OF OFFENSES IN THE FIELD OF ENSURING
ROAD TRAFFIC SAFETY****СУДОВА ПРАКТИКА РОЗГЛЯДУ СПРАВ ПРО
ПРАВОПОРУШЕННЯ У СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ
ДОРОЖНЬОГО РУХУ****Anokhin A. M. Анохін А. М.***Applicant at the Department of
Administrative and Constitutional Law
Zaporizhzhia National University
Zaporizhzhia, Ukraine**здобувач кафедри адміністративного та
конституційного права
Запорізький національний університет
м. Запоріжжя, Україна*

Правова регламентація суспільних відносин на рівні законів та підзаконних актів не завжди може передбачити всі можливі життєві ситуації, які потребують нормативного врегулювання. В такому випадку на допомогу приходять стала судова практика, а також висновки (правові позиції) вищої судової інстанції України – Верховного Суду. Особливе значення для правильного розуміння та застосування адміністративного законодавства має судова практика розгляду справ, пов'язаних із ДТП, адже такі справи завжди відрізняються складністю, конфліктом інтересів учасників відповідних суспільних відносин.

Згідно із ст. 221 КУпАП справи про адміністративні правопорушення, передбачені ст. 124 «Порушення правил дорожнього руху, що спричинило пошкодження транспортних засобів, вантажу, автомобільних доріг, вулиць, залізничних переїздів, дорожніх споруд чи іншого майна» КУпАП, розглядають судді районних, районних у місті, міських чи міськрайонних судів [1].

У відповідності до ч. 2 ст. 294 КУпАП постанова судді у справі про адміністративне правопорушення може бути оскаржена протягом десяти днів з дня винесення постанови особою, яку притягнуто до адміністративної відповідальності, її законним представником, захисником, потерпілим, його представником до відповідного апеляційного суду [1].

Причому, згідно із Рішенням Конституційного Суду України № 2-рп/2015 від 31.03.2015 положення ч. 2 ст. 294 КУпАП щодо оскарження в апеляційному порядку постанови судді у справі про адміністративне правопорушення в аспекті конституційного звернення необхідно розуміти так, що в апеляційному порядку може бути оскаржена лише та постанова судді у справі про адміністративне правопорушення, ухвалення якої передбачене частиною першою статті 284 цього кодексу, а саме: про накладення адміністративного стягнення, про застосування заходів впливу, встановлених у статті 24-1 цього кодексу, про закриття справи [2].

У відповідності до ч. 10 ст. 294 КУпАП постанова апеляційного суду набирає законної сили негайно після її винесення, є остаточною й оскарженню не підлягає (припис ч. 10 ст. 294 КУпАП визнано таким, що відповідає Конституції України (є конституційним), згідно з Рішенням Конституційного Суду № 5-р(П)/2021 від 21.07.2021) [1].

Крім того, Главою 24⁻¹КУпАП регламентовано перегляд постанови по справі про адміністративне правопорушення у разі встановлення міжнародною судовою установою, юрисдикція якої визнана Україною, порушення Україною міжнародних зобов'язань при вирішенні справи судом.

Так, згідно із ч. 1 ст. 297⁴ КУпАП заява про перегляд постанови по справі про адміністративне правопорушення подається до Верховного Суду [1].

Таким чином, для правильного та однакового застосування законодавства, яке регулює суспільні відносини у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху важливим є аналіз практики Верховного Суду щодо розгляду відповідних справ.

Більшою мірою у даній сфері суспільних відносин представлена практика Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду.

Так, у постанові ККС ВС від 24.11.2020 у справі № 732/138/18 (провадження № 51-5638км19) сформульовано висновок про те, що якщо склад кримінального правопорушення, передбаченого ст. 286 КК, можна встановити на підставі сукупності належних та допустимих доказів, то проведення автотехнічної експертизи не є обов'язковим (ч. 2 ст. 242 КПК) [3].

У постанові ККС ВС від 05.08.2020 у справі № 753/10028/18 (провадження № 51-121км20) сформульовано висновок про те, що суд має забезпечити стороні захисту право спростувати висновок експерта, наданий стороною обвинувачення, за допомогою іншого висновку у кримінальному провадженні за обвинуваченням особи у порушенні правил дорожнього руху (ст. 286 КК), оскільки висновок експерта може вплинути на остаточне рішення суду [4].

У постанові ККС ВС від 11.02.2020 у справі № 489/2170/17 (провадження № 51-307км19) сформульовано висновок про те, що обов'язок з відшкодування шкоди, завданої особою, відповідальність якої застраховано за договором обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів, виникає лише у тому випадку, коли у страховика відсутні підстави для здійснення страхового відшкодування чи розмір завданої шкоди перевищує ліміт відповідальності страховика, а в іншому ж випадку факт покладання такого обов'язку на страхувальника, який уклав відповідний договір страхування і сплачує страхові платежі, суперечить меті інституту страхування цивільно-правової відповідальності [5].

У постанові ККС ВС від 19.05.2020 у справі № 375/1346/19 (провадження № 51-674км20) сформульовано висновок про те, що якщо цивільно-правову відповідальність власників наземних транспортних засобів на момент ДТП застраховано не було, то обов'язок відшкодувати шкоду за рахунок коштів фонду захисту потерпілих покладається на об'єднання страховиків, які здійснюють обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів [6].

У постанова ККС ВС від 02.07.2020 у справі № 570/1531/17 (провадження № 51-6229км19) сформульовано висновок про те, що відшкодування потерпілому шкоди, завданої в результаті ДТП, що сталася з вини військовослужбовця, який керував транспортним засобом під час несення військової служби, має здійснювати військова частина, в якій цей транспортний засіб перебуває на обліку та в оперативному управлінні [7].

Адміністративне правопорушення, передбачене ст. 124 «Порушення правил дорожнього руху, що спричинило пошкодження транспортних засобів, вантажу, автомобільних доріг, вулиць, залізничних переїздів, дорожніх споруд чи іншого майна» КУпАП відрізняється від кримінального правопорушення, передбаченого ст. 286 «Порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами» КК України, більш «вузькою» диспозицією, ступенем суспільної небезпеки правопорушення та його наслідками. Проте, враховуючи однакову правову природу вказаних правопорушень, суддям, які розглядають справи про адміністративні правопорушення, передбачені ст. 124 КУпАП, доцільно вивчати проаналізовану вище практику Верховного Суду щодо застосування норм матеріального та процесуального права у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху.

Безумовно, норми КПК України регулюють провадження виключно щодо кримінальних справ і його норми не розповсюджуються на розгляд

справ про адміністративні правопорушення, проте, згідно із ст. 129 Конституції України суддя, здійснюючи правосуддя, є незалежним та керується верховенством права. Тому застосування принципів права, зміст яких фактично розтлумачено в правових позиціях (висновках) Верховного Суду, не суперечить чинному законодавству.

Необхідність узагальнення судової практики розгляду справ про правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху обумовлює перспективність подальшого дослідження даної теми з метою формулювання пропозицій щодо удосконалення чинного адміністративного законодавства та юридичної практики.

Література:

1. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 № 8073-Х. Дата оновлення: 15.04.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text> (дата звернення: 30.04.2023).

2. Рішення Конституційного Суду України № 2-рп/2015 від 31.03.2015. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v002p710-15#Text> (дата звернення: 29.04.2023).

3. Постанова Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду від 24.11.2020 у справі № 732/138/18 (провадження № 51-5638км19). URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/93217865> (дата звернення: 29.04.2023).

4. Постанова Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду від 05.08.2020 у справі № 753/10028/18 (провадження № 51-121км20). URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/90906049> (дата звернення: 29.04.2023).

5. Постанова Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду від 11.02.2020 у справі № 489/2170/17 (провадження № 51-307км19). URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/87703489> (дата звернення: 29.04.2023).

6. Постанова Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду від 19.05.2020 у справі № 375/1346/19 (провадження № 51-674км20). URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/89454829> (дата звернення: 29.04.2023).

7. Постанова Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду від 02.07.2020 у справі № 570/1531/17 (провадження № 51-6229км19). URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/90254186> (дата звернення: 29.04.2023).